305: Sahih Hadis Nasıl Bilinir?

Musa Ebu Cafer

8 Ağu, 2017

https://ilimvecihat.com

SORU

Selamun aleykum hocam, Allah sizlerden razı olsun. Şöyle bir sorum var: Hadis sıhhat derecelerini nasıl öğrenebiliriz. Örneğin; “Her kim, öğle namazın(ın farzın)dan önce dört rekât ve (farzından) sonra da dört rekât (nâfile) namaz kılarsa, cehennem ateşi onun bedenine dokunmayacaktır.” (Nesâî; hadis no: 1817. Tirmizî; hadis no: 428) Hadisiyle amel edilebilinir mi? Allah razı olsun işinizi bereketlendirsin.

CEVAP

Aleykum selam ve rahmetullahi ve berekatuhû. Hamd âlemlerin rabbi olan Allah’a, salât ve selam efendimiz Rasûlullah’a, ehli beytine, ashabına ve yolunu takip eden mü’minlere olsun.

Hadisler sıhhat konusunda üçe ayrılır:

•Sahih hadis

•Hasen hadis

•Zayıf hadis

Bir hadisin sahih olması için şu şartlar gerekli olur:

Senette (adam zinciri) bulunan bütün ravilerin adalet sahibi olması
Senette bulunan bütün ravilerin zabt (duyduğunu ezberleyen) sahibi olması
Senedin ilk kaynağına kadar muttasıl olması yani birbirini görmüş, dinlemiş, hadisi şeyhinden görerek almış ve talebesine görerek vermiş kimselerden oluşması
Hadis şaz olmamalı, yani gerek senedinde ve gerekse metninde başka rivayetlere veya naslara muhalefet etmemeli.
Hadiste illet bulunmamalı. İllet, herkesin göremeyeceği sıhhatini bozan kusur demektir.

Bir hadiste bu beş şart toplanınca hadis sahih oluyor. Onu hüccet edinmek caizdir ve onunla amel edilir. Ancak bazı hadisler vardır ki sahih olsa da onu fıkhetmek, anlamak zor olabilir. Bu konuda hadisi anlamak için şerh eden âlimlere müracaat edilmelidir.

Hadislerin sahih mi yoksa zayıf mı yoksa mevzu mu (uydurma) olduğunu güvenilir hadis âlimlerimiz beyan ederlerse bilebiliriz. Aksi halde bilemeyiz, çünkü bu alan çok geniş ve tam bir ehliyete ihtiyaç duyar. Avamın anlayacağı iş değildir. Hadisle iştigal etmiş âlimlerimiz Buhari, Müslim, Tirmizi, İbni Mace, ve diğerleri Allah onlara rahmet etsin ömürlerini bu alana vakfetmişlerdir. Muhaddisler ve fakih âlimlerimiz hadisleri bizlere tanıtmış, durumlarını beyan

etmiş fıkıh ve ameli yönlerini izah etmişlerdir. Onlar aracılığıyla hadisleri tanıyabiliriz.

Sahih ve Hasen hadislerle amel edilir. Ancak zayıf hadislere gelince hüccet edinme ve onlarla amel etme konusunda ihtilaf vardır.

Zayıf hadisle ne hüccet edinilir ve nede faziletli amellerde amel edilir. Bu görüş Buhari, Müslim ve İbni Hazım gibi âlimlere nisbet edilir.
Onunla amel edilir, eğer hadis çok zayıf değilse ve geliş yolları destek bulursa. Zayıf hadisle amel etmek adamların içtihad ve sözlerinden daha hayırlı görülmüştür. Bu görüş İmam Ahmed, Ebu Davud gibi âlimlere nisbet edilir.
Sadece faziletli amellerde amel edilir. Bu görüş birçok âlimin görüşüdür. Ancak İmamlarımız bu hadisle amel etmek için İbni Hacerin naklettiği şu şartları öngörmüşlerdir;

a. Çok zayıf olmayacak
b. Amel edilen bir kaynaktan türemelidir.
c. Kesin hadis olduğu inanılmayacak, ihtiyatlı davranılacak.

İşte bu üç şart faziletli amel içeren hadiste bulunursa onunla amel edilebilir.

Yukarıda zikrettiğin hadisi Tirmizi sahih saymıştır. Onunla amel edebilirsin. Allah-u Teâlâ en doğrusunu bilendir. Alemlerin Rabbine hamd olsun.

Allah’a hamd ve Rasûlü Muhammed’e salât ve selam olsun. Davamızın sonu âlemlerin Rabbi olan Allah’a hamd etmektir.